

Olje- og energidepartementet
Boks 8148 Dep
0031 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
6411944-240	
DATO - 3 MARS 2005	
AN	EKSP.
521	

Att.: Aksel Tannum

Deres ref./dato.:
04/1994

Vår ref. (oppgis ved svar):
200401012

Sted/dato:
Oslo, 01.03.2005

Statkraft AS

Postadresse:
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Besøksadresse:
Lilleakerveien 6
0283 OSLO

Tlf: 24 06 70 00
Fax: 24 06 70 01
www.statkraft.no
post@statkraft.com

Org.nr.: NO-987 059 699

NOU 2004 : 26 Hjemfall - Høringsuttalelse

I INNLEDNING

Vi viser til departementets oversendelse av innstillingen fra hjemfallsutvalget til alminnelig høring, med høringsfrist 1.3.2005.

Reglene om konsesjonstidens lengde og hva som skal skje ved utløpet av en tidsbegrenset konsesjon er en viktig del av rammevilkårene for alle selskaper engasjert i produksjon av vannkraft i Norge. Som kjent er Statkraftkonsernet involvert i norsk vannkraftproduksjon på flere måter:

- **Statkraft Energi AS** er Norges største kraftprodusent, med eierinteresser i 89 kraftverk, hvor selskapets andel av middelproduksjonen utgjør ca 33.600 GWh.
- **Statkraft Holding AS** har eierinteresser i flere norske kraftselskaper. Statkraftkonsernet og norske partnere (Statkraftalliansen) har til sammen en midlere årsproduksjon på ca 56.000 GWh.
- **Statkraft SF** har eiendomsrett til enkelte kraftverk som er utleid til bedrifter innenfor den kraftkrevende industri.

Statkraft konstaterer at debatten om hjemfallsutvalgets innstilling er sterkt politisert. Det er ikke Statkrafts intensjon å gå inn i en alminnelig debatt om hjemfallsordningens berettigelse, i forhold til andre mekanismer som kan være hensiktsmessige dersom man ønsker å sikre staten kontroll med virksomheten og en andel av det økonomiske utbytte fra denne.

Som en betydelig aktør innenfor norsk vannkraft, ser Statkraft det imidlertid som viktig at de nye regler som gis utformes slik at de bevarer de verdier som er bygget opp i Statkraftkonsernet og de øvrige selskaper vi har eierinteresser i. Vi ser det derfor som viktig at de nye reglene baseres på følgende hovedprinsipper:

- **Verdinøytralitet** må være et bærende prinsipp i lovendringen, slik at verdiene ikke blir omfordelt mellom de berørte aktørene.
- Likeledes bør man bestrebe seg på å få et regelverket som bli **forståelig og forutsigbart** for de ulike aktørene. En omfattende byråkratisk saksgang ved salg eller hjemfall vil hemme en naturlig restrukturering i bransjen.
- For å unngå samfunnsøkonomiske tap, bør reglene ha innbygde insitamenter for aktørene til å ta ut potensialer for **effektiv drift og synergier**.

- Saksbehandlingen må være **påregnelig og transparent**

Etter disse innledende betraktninger, vil vi i det følgende kommentere enkelte spørsmål som utvalgets innstilling reiser og som er av særlig betydning for Statkraft.

II NÆRMERE OM ENKELTE FORHOLD STATKRAFT FINNER GRUNN TIL Å KOMMENTERE

a) Behovet for at bransjens fremtidige rammevilkår avklares nå.

Siden det norske kraftmarkedet ble liberalisert i etterkant av energilovens ikrafttreden, har det skjedd en konsolidering av eierskapet til norsk vannkraft. Statkraft har tatt del i denne prosessen helt siden oppkjøpet av Finnmark Energiverk i 1993, og er i dag – gjennom Statkraft Holding AS – eier av en rekke aksjeposter i andre norske kraftselskaper.

De vilkår Konkurransetilsynet har satt i forbindelse med noen av de senere oppkjøp gjør det nødvendig med enkelte justeringer i Statkrafts portefølje. For at slike transaksjoner skal kunne gjøres på tilfredsstillende vilkår, er det viktig at at bransjens fremtidige rammevilkår blir avklart.

b) Konesjonsperiodens lengde – behov for langsiktighet

Som kjent har vannkraftanlegg svært lang levetid. Det innebærer at investeringer i denne bransjen har – og bør ha – en forholdsvis lang tidshorison. De nåværende konsesjonsreglene for offentlige selskaper har tatt høyde for dette, ettersom de har åpnet for at de fleste anlegg har fått konsesjon på ubegrenset tid. Samtidig har hensynet til andre interesser vært ivarettatt gjennom en adgang til revisjon av konsesjonsvilkårene med bestemte intervaller, og regler om indeksjustering av økonomiske ytelser til berørte kommuner. Det er vår oppfatning at disse reglene har vært hensiktsmessige bidrag til arbeidet med å legge til rette for utbyggingen av norsk vannkraft.

Dersom man nå finner det nødvendig å tidsbegrense de konsesjoner som allerede er gitt på ubegrenset tid, bør dette gjøres på en måte som i minst mulig grad endrer forutsetningene for de investeringer som er foretatt. I den forbindelse vil vi peke på at virkningene av at konsesjonene gjøres tidsbegrensede vil inntre lenge før for konsesjonenes (nye) utløpstidspunkt, ettersom investorer, ratingselskaper og långivere selvsagt er opptatt av fremtidig forventet inntjening.

Dersom konsesjonene skal gjøres tidsbegrensede også for aktører som i dag får konsesjoner på ubegrenset tid, bør konsesjonstiden derfor minst være som foreslått av utvalgets flertall, det vil si 75 år.

c) Modeller for implementering av de nye reglene

Statkraft har merket seg at mens utvalgets flertall går inn for at de nye reglene skal implementeres ved at det innføres vilkår om hjemfall 75 år etter lovens ikrafttreden for alle utbygde vannfall ervervet etter 1909, vil utvalgets mindretall legge til grunn den såkalte transaksjonsmodellen. Den sistnevnte modellen innebærer at dagens evigvarende konsesjoner videreføres inntil det skjer en konsesjonspliktig transaksjon. Ved en slik transaksjon utløses de nye konsesjonsreglene, med hjemfall 60 år fra transaksjonstidspunktet.

Etter Statkrafts oppfatning vil det være uheldig om implementeringen av nye reglene skjer gjennom transaksjonsmodellen. Denne modellen vil (og må også forstås å være ment) å begrense interessen for reelle eierskifter. Etter vår oppfatning vil dette gi en uheldig innelåsnings effekt. En slik modell vil også bli svært komplisert, så lenge det legges opp til at visse transaksjoner skal kunne skje uten å utløse hjemfall.

d) Behovet for at Statkraft behandles likt med andre offentlige selskaper når det gjelder en eventuell kompensasjon for innføring av hjemfall.

Utvalget har ikke foretatt noen rettslig vurdering av om innføring av hjemfallsrett for offentlige konsesjonærer vil gi konsesjonærene krav på erstatning etter grunnlovens § 105. To av utvalgets medlemmer gir

imidlertid uttrykk for at fylkeskommunale og kommunale eiere av kraftverk, likegyldig om eierskapet er organisert via selskapsstrukturer eller er et direkte eierskap, har krav på erstatning dersom endringer i det nåværende hjemfallsregimet påfører slike eiere et økonomisk tap. Statkraft har merkets seg at statlige selskaper ikke er nevnt her. Etter vår oppfatning er det åpenbart at dersom det etableres en erstatningsordning for de selskaper hvis konsesjoner begrenses i tid, må Statkraft behandles på linje med de øvrige berørte selskaper. Slik likebehandling er viktig for Statkrafts videre utvikling og tillit i finansmarkedene, og en naturlig konsekvens av at Statkraft ikke lenger er et sektorpolitisk instrument, men en aktør i et konkurranseutsatt marked.

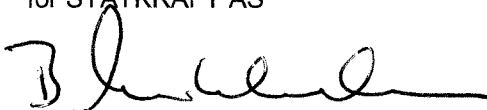
e) Særlig om Statkrafts avtaler knyttet til utleie av kraftverk

Statkraft SF er eier av enkelte kraftverk i Sauda, Svelgen og Tyso som er utleid til kraftkrevende industri. Dette er kraftverk som var gjenstand for foregrepet hjemfall på 60-tallet, og som senere har vært utleid i henhold leieavtaler inngått i forbindelse med de foregrepne hjemfall, og de forlengelser av leieforholdene som er gjort i henhold til St. prp. nr 52 (1998 – 99) og nr 78 (1900 – 2000). Ved leietidens utløp blir Statkraft SF også eier av de nyere anlegg industribedriftene i henhold til leieavtalene har bygget i de aktuelle vassdrag.

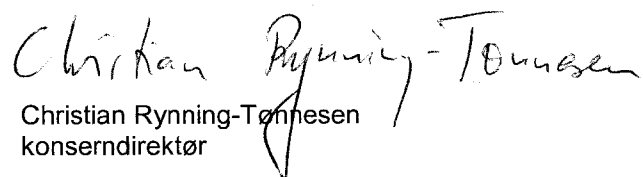
Eiendomsretten til anleggene ble sammen med statens rettigheter og plikter etter leieavtalene overført til Statkraft ved opprettelsen av Statkraft SF i 1992. Ved omorganiseringen av Statkraft 1.10.2004 (jfr. St. prp. nr 53 (2003 – 2004)) forble disse kraftverkene/avtalene i morselskapet Statkraft SF, i påvente av at nye konsesjonsregler vil gjøre det mulig for Statkraft Energi AS å eie utleide fallretter. Avtalene går ut i 2030, og Statkraft vil da få hånd om anleggene og de tilhørende vannfallene.

Disse avtalene er ikke nevnt i hjemfallsutvalgets innstilling. Dette er naturlig, ettersom det er tale om privatrettslige avtaler, ikke vilkår i offentlige konsesjoner. Avtalene vil ikke endres om konsesjonstiden i løpende tidsbegrensede konsesjoner forlenges. I motsatt fall ville dette åpenbart vil kunne reise problemer i forhold til EØS-avtalens statstøtteregler, i tillegg til at det vil forutsette at Statkraft får full kompensasjon for de tap selskapet påføres.

Med vennlig hilsen
for STATKRAFT AS

Bård Mikkelsen
konsernsjef

Christian Rynning-Tønnesen
konserndirektør